

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы Нұра ЖББМ

Мектепалды даярлық сыныбы

Балалардың жасы 5 жас

Жоспардың құрылу кезеңі 3-апта 17 - 21 қараша 2025-2026 оқу жылы

Адал азамат біртұтас тәрбие «Әділдік және жауапкершілік» айы

«Апта дәйексөздері» «Жауапкершілік - адамгершілік қасиеттің көрінісі»

Күн тәртібі	Дүйсенбі 17.11	Сейсенбі 18.11	Сәрсенбі 19.11	Бейсенбі 20.11	Жұма 21.11
Балаларды қабылдау	Мұғалімнің балалармен қарым-қатынасы: отбасы туралы жеке әңгімелесу, қарым-қатынас және көтеріңкі көңіл-күй орнатуға ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату				
	<p>Адалдық әліппесі Демалыс күнін қалай өткізгенін сұрау Сыйластық туралы өз ойларын сұрау Ойын: «Мен қандаймын?» (Бір қыз, бір ұл болып араласып тұрады. Көршісіне «Мен сені сыйлаймын, сенімен достасқым келеді» деп, оның қолын қысады.)</p>	<p>Адалдық әліппесі Мейірімділік туралы әңгімелесу. Күлімдеген күн мейірімді! Кіршіксіз ақ қар мейірімді! Таза мөлдір су мейірімді! Бәрімізді көтеріп тұрған жер мейірімді! Аяулы анам мейірімді! Қамқоршы апам мейірімді! Еңбек тапсырмасы: Балықтарға жем беру Ойын: «Мейірімділік жібі» (Балалар бір - бірлеріне жіпті беріп, тілектер айтады. Ақырғы бала жіп орамын мұғалімге беріп, өз тілегін айтады)</p>		<p>Адалдық әліппесі «Өз отбасындағы қуанышты кездесулер» туралы айтып беру. Еңбек тапсырмасы: Ойыншықтарды жуу, сөреге жинау Ойын: «Мейірімділік гүлін» құрастыру (Балалар әр түрлі мейірімді сөздер айтып гүл күлтелерін құрастырады)</p>	
Ата-аналармен немесе басқа заңды өкілдермен әңгімелесу, кеңес беру	<p>Өнегелі 15 минут Ата-аналармен кеңес: «Балалар агрессиясы» Агрессивтіліктің алдын алу Балада шамадан тыс агрессивтіліктен аулақ болудың ең жақсы жолы-оған сүйіспеншілік таныту. Өзін жақсы көретін бала жоқ, ол агрессивті болар еді. - Ата-аналар баланың агрессивті мінез-құлқының себептерін түсінуге және оларды жоюға тырысуы керек. - Баланың өз энергиясын төтуге мүмкіндік беріңіз. Ол жалғыз немесе досымен көңіл көтерсін. Шамадан тыс белсенді баланың отыруына жол бермеңіз. Оның энергиясы «бейбіт» мақсаттарға жұмсалсын: спорт, ғылыми үйірмелер, «шеберлер» және т. б. - Зорлық-зомбылық пен қатыгездік көріністері бар фильмдер мен телешоуларды көруді болдырмаңыз. - Балаға достар табуға көмектесіңіз, оны құрастарымен қарым-қатынас жасауға үйретіңіз. Бірлескен сабақтарда балалар жалпы қабылданған мінез-құлық нормаларын тезірек үйренеді. - Физикалық жазаға жүгінбеңіз. - Баланың тиімді мейірімді мінез-құлықтың жеке мысалын көрсетіңіз. Оған ашуланшақтық пен ашуланшақтықты, әріптестеріңізді қорлауды, жоспар құруды, кек алуды болдырмаңыз.</p>				

<p>Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар, бейне леу іс-әрекеті, кітап арды қарау және басқалар)</p>	<p>«Ұлттық ойын-ұлт қазынасы» Тақия тастамақ Мақсаты: Балаларды жалықтырмай ойын ережесін сақтап , жылдамдыққа , шапшаңдыққа , ұйымшылдыққа баулу. Сөздік қорларын молайту. Шарты: Ойын кезінде ойын ережелерін бұзбау. Тақия тасталғанда көзді жұмып отыру керек. қарауға болмайды. Итеруге, күш көрсетулерге жол берілмейді. Ал, егер бала орнына тұрмай ұсталса немесе тақияны өзінде екенін сезбеген жағдайда, айыбы ретінде өз өнерін көрсетеді.</p>		<p>«Ұлттық ойын-ұлт қазынасы» Омпы Мақсаты: Шеберлікке, мергендікке, батылдыққа, шешімдікке, ырымға ырысқа-тәрбиелейді. Шарты: Ойын тегіс алаңда, жазық жерде, тіпті үлкен бөлме ішінде де ойнала береді. Ойыншы саны неғұрлым көп болса, ойын соғұрлым қызықты өтеді. Мақсат – көп асық ұтып алу. Ойнаушылар арасы 20 қадам екі көмбе сызады да көмбенің тең ортасына сызық бойына әрқайсысы екі асықтан тігеді. Тігілген асықтардың тап ортасына бір асықты омпысынан тұрғызады. Балалар кезек- кезек сақаларымен он қадам жердегі омпыны атып түсіріп, асық ұтып алуға кіріседі. Егер атушы омпыға бірден тигізсе, онда тігілген бар асықты сол алады, ал омпыға тигізе алмай, тұрған асықтардың біреуіне тигізсе, сол асықты ғана алады. Асық жанартыла тігіліп, ойын жалғаса береді.</p>		<p>«Ұлттық ойын-ұлт қазынасы» Түйілген орамал Мақсаты: Ойын ойнау барысында балаларды ептілікке, шапшаңдыққа баулу. Шарты: Ойын жүргізу үшін ақ орамал керек. Орамалды ортасынан түйеді. Ойынға қатынасұшылар алаңға жиналады да шеңбер жасап айнала тұрады. Ойынды басқарушы тағайындалады. Басқарушы ортаға шығады да, қолындағы орамалды кез келген бір ойыншыға тастайды, сонан соң оны өзі қуады. Орамалды алған ойыншы дереу оны басқарушының қолына тигізбей басқа ойыншыға беріп үлгеруі керек. Сөйтіп, ойыншылар орамалды біріне-бірі өткізе береді. Орамалдан айырылып, қалған ойыншы басқарушының орнына шығады. Немесе орамалды ұстап алған басқарушы өз орнына басқа біреуді тағайындап, өзі ойыншылардың қатарына қосылады. Ойын соңында орамалды ұстатпаған тез тапқыр ойыншы атап өтіледі. Қолына орамал тиген ойыншы оны тек басқа ойыншыға жоғарыдан ғана лақтырып бере алады</p>
<p>Ертеңгілік жаттығу</p>	<p>Таңғы жаттығу кешені № 6</p>				
<p>Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі-ҮІӘ)</p>	<p>Менің Қазақстаным ҚР гимні «Жылы сөздер ойыны» Шарты: балалар шеңбер бойымен тұрады, достарына жылы сөздерін айтады</p>	<p>Адалдық әліпнесі Сыпайы болу үшін қандай бала болу керек? Әңгімелесу, өз ойларымен бөлісу</p>	<p>Адалдық әліпнесі « Менің досым» ойыны Шарты: допты лақтырып, қағып алған баладан педагог досының қандай жақсы қылықтары барын сұрау, мақал- мәтел, тақпақ сұрайды.</p>	<p>Адалдық әліпнесі «Менің айтуым бойынша». Шарты: педагог бір баланы айтып сипаттайды. Соның қай бала екенін балалар айтады.</p>	<p>Адалдық әліпнесі - Мейірімділікті қалай көрсетуге болады? -Жақсы көретін жан - жануарларың бар ма? Сұрақ-жауап</p>
<p>Кестеге сәйкес ҮІӘ</p>	<p>1 - ұйымдастырылған іс-әрекет</p>				
	<p>Сауат ашу негіздері</p>	<p>Математика</p>	<p>Сауат ашу негіздері</p>	<p>Сауат ашу негіздері</p>	<p>Математика негіздері</p>

<p>Дыбыстық талдау Міндеті: Берілген дыбысқа сөз ойлап айта білуге жаттықтыру Күтілетін нәтиже: Жасайды: дыбыстық талдау жасайды. Түсінеді: сөздердің әртүрлі дыбыстардан тұратынын. Қолданады: дыбыстарды ажыратады. Сөздермен жаттығулар. «Бірінші дыбысты анықта» дидактикалық ойыны – Балалар, мен суреттерді көрсетемін, сендер суретте бейнеленгендердің атындағы бірінші дыбысты айтасыңдар. Мысалы: ана(а), әке(ә), етік(е), нан(н), гүл(г), ыдыс(ы), алма(а), есек(е), ұшак(ұ), аң(а), омыртқа(о), іне(и), алмұрт(а), от(о), орындық(о), елгезек(е), ешкі(е), өмір,(ө), ұлу(у), ұршық(у), ірімшік(і), ін(і). – Қандай дыбыстан басталатын сөздерді айттыңдар? (Дауысты дыбыстан басталатын). – Оны қайдан білдік? – Оқпеден шыққан ауа еш келергісіз шықты. Бұлай дауысты дыбыстар жасалады. Балалар, мен тағы суреттер көрсетем айтып, бірінші дыбысына мән беріңдер. Мысалы: пияз(п), ферма(ф), пима(п), түн(т), күй(к), хат(х), шетка(ш), күрек(к), шана(ш), сырмақ(с), таға(т), халық(х). Келесі суреттердегі заттардың атын атап, бірінші дыбысын қайталайық. Мысалы: бала (б), доп(д), зер(з), бақа(б), би(б), вагон(в), бұрыш(б), ғалым(ғ), бұлт(б), домбыра(д), дақ (д), вагон(в), жидек(ж), гүл(г), ғарыш(ғ),бидон(б), жалау(ж), рауган(р), уыз(у), лак(л), мысық(м), нан(н), мылтық(м), моншақ(м), нар(н). Бұл дыбыстар қалай айтылды? Қалай аталады?</p>	<p>негіздері Заттарды өлшемі бойынша салыстыру Міндеті: Балаларды ұзындығы (5 және одан да артық), биіктігі, ені немесе қалыңдығы әртүрлі заттар арасындағы өлшемдік қатынастар орнату Күтілетін нәтижелер: менгереді: заттарды салыстырады, заттардың өлшемінің сипаттайтын сөздерді айтады: үлкен, кішкентай, орташа, негізгі түстерді атауды; сипаттамаларына сәйкес жіктеуді; түсінеді: заттарды өлшемі бойынша қалай салыстыруға болатынын; қолданады: заттарды көзбен көру арқылы салыстыруға; заттардың белгілерін анықтауды. Ғажайып сөз. – Балалар, бізге қонаққа тиымдар келді (№11 парақ). Күрделі сұрақ: – Барлық тиымдар бірдей ме? – Олардың қайда орналасқанын айтайық. (Алдыңғы жақта, артқы жақта,</p>	<p>Сөздерді буынға бөлеміз Міндеті: Сөздерді буынға бөлуді жалғастыру, берілген буынға сөз құрауды үйрету Күтілетін нәтиже: Жасайды: сөздегі дыбыс санын анықтайды, сөздерді буынға бөледі. Түсінеді: сөздерді қалай буынға бөлуді. Қолданады: дыбыстарды ажыратады. «Жүп құр» ойын-жаттығуы Педагог тақтаға іліп шығады. балаларға екі бірдей дыбыстан басталатын суреттерді қосуға тапсырма беріледі. Педагог тапсырманы орындау үшін, балаларды кезекпен тақтаға шығарады. Мысалы: алма-алмұрт, қызанақ-қызылша, етік-емізгік, тақия-тарак, от-орындық, керует күрек, сағат-сағыз, қоян-қоңыз, ит-ине. «Буынды айтып сөз құра» дидактикалық ойыны Ойын шарты: педагог айтқан буынға балалар сөз құрап айтады. Мысалы: На... та... ка... жа... ал... мон... ке... те... шал...кар... қа... пи... бә... т.б. Жұмыс дәптерімен жұмыс 1. Суретте бейнеленген заттарды ата. Сөзде қанша дыбыс болса, сонша дөңгелек сал. 2. Сөздерді буынға бөл. Бір буынды сөзді бір терезелі, екі буынды сөзді екі терезелі, үш буынды сөзді үш терезелі үймен сәйкестендір.</p>	<p>Сызба бойынша сөздерді буынға бөлу Міндеті: Берілген буынға сөз құрай алу дағдыларын жетілдіру Күтілетін нәтиже: Жасайды: буын санына қарай сөздерді ажыратады Түсінеді: буында бір ғана дауысты дыбыс болатынын. Қолданады: сөздерді буынға бөледі. «Сөздерді буынға бөл» дидактикалық жаттығуы – Мен сендерге заттардың атын айтамын, сендер қол шапалақтау арқылы буынға бөліңдер. Мысалы: са-ғат, жас-тық, со-ре, қа-лам, қор-пе, қой-лек, ал-тып, сыр-ға, құ-лақ т.б. «Сөз ойла» дидактикалық жаттығуы (Әр дұрыс жауапқа педагог балаларға фишка беріп отырады) – Айсұлу бізге -та буынынан басталатын сөздер ойлап айтуымызды сұрапты. Мысалы: тарак, тамыз, тал, табыс, тап, тапқыр, тау, тауық, таутеке, тазы, тамызық, таға, тақылдақ, тап т.б -ба буынынан басталатын сөздер ойлап айтуымызды сұрапты. Мысалы: балық, бағпак, бақа, бағдат, бақ, бақ-бақ, банка, бакыр, Бағжан, байғазы, бай, байлық, базар, Базаргүл, балшық т.б. -са буынынан басталатын сөздер ойлап</p>	<p>Узындық. Заттарды ұзындығы бойынша салыстыру Міндеті: Заттар тобынан 2-3 белгілері бойынша сәйкес келмейтін затты бөліп алу, ұзындығы, биіктігі әртүрлі заттар арасындағы өлшемдік қатынастар орнатуға үйрету Күтілетін нәтижелер: менгереді: «ұзын – қысқа» сөздерін айтуды, ұзындық бойынша салыстыру тәсілдерін атауды: бір-бірінің үстіне салу, бір-біріне жақындату арқылы өлшеуді: «ұзынырақ қысқарырақ», «ұзындығы бірдей», «жоғары – төмен», «биіктігі бірдей», «тар – кең», ені бірдей; жуан, жіңішке, қалыңдығы бірдей, сөздерін сөйлеу барысында қолдана білуге үйрету; түсінеді: ұзындықты шартты өлшемнің көмегімен қалай өлшеуге болатынын; қолданады: заттарды бір-бірінің үстіне қоюды, бір-біріне жақындату арқылы, шартты өлшемнің көмегімен өлшеуді, салыстыруды. «Ретке келтір» ойын жаттығуы. Педагог «Түрлі түсті Кюизенер есептейтін таяқшалар» жиынтығынан таяқшаларды тартады және оларды ұзындығы бойынша (содан кейін ені бойынша) осы ретімен орналастыруды сұрайды. Оларды кесінділермен ауыстыруға болады. Балалар тапсырманы орындайды. Педагог балалардан таяқшаларды қалай қойғандарын, ұзын немесе қысқа таяқшаларды қалай анықтап білгендерін сұрайды. Балалар таяқшаларды бір-біріне тұтастырғандарын айтып түсіндіреді. Педагог қай заттың ұзын немесе қысқа екенін білу үшін беттестіру әдісін де қолдануға</p>
--	--	--	---	---

		<p>оң жақта, сол жақта т.б.); – Олармен танысайық. Педагог балаларға суреттегі әр гномды «үлкен – кішкентай», киімнің түсі. «алдыңғы – артқы», «алдында», «арасында», «жанында» сөздерін қолданып сипаттауға көмектеседі. Балалар ойынға қатысады. Гномдар суретін анықтап қарап шығады, санайды, олардың өлшемін, түсін, кеңістіктегі орнын көрсетеді. Педагог балаларға түсіндіреді: – Біз гномдарды көлемі бойынша: үлкен және кішкентай деп, және оларды киімдерінің түсі бойынша салыстырдық. Енді біз оларды бойына және көлеміне қарап салыстыруды үйренеміз. Гномдарды осы ретімен орналастыруды ұсынады: алдымен ең аласа гном, содан кейін ең биіктеу т.с.с. – Мұны қалай жасаймыз? Педагог алдымен гномдарды көзбен қарап салыстыруды ұсынады, содан кейін оларды бір-бірінің жанына қойып,</p>		<p>айтуымызды сұрапты. Мысалы: сағыз, сабын, салт. Самал, сарай, сары, сай, самал, сал, сауық, сауыншы, сатушы, сауап, сауықшыл, сан т.б.</p>	<p>болатынын айтып толықтырады. Оны жасап көрсетеді. Тәжірибелік жұмыс. 1. Педагог балалардан үстелдің ұзындығын алақанмен өлшеуді сұрайды. Балалар үстелді алақанмен өлшейді. Алынған жауаптар салыстырылады. – Қалайша, үстел біреу, ал жауаптар әртүрлі? (Өйкені әр баланың алақанының өлшемі әртүрлі.) 2. Үстелдің ұзындығын шынтақпен өлше. Балалар үстелді шынтақпен өлшейді. Алынған жауаптар салыстырылады. Балалардың шынтақ ұзындығы әртүрлі, сондықтан әртүрлі жауаптар шықты деген қорығынды жасалады. 3. Педагог екі баланы шақырады және ойын бұрышындағы кілемнің ұзындығын қадаммен өлшеуді сұрайды. Екі бала кілемді қадаммен өлшейді. Алынған жауаптар салыстырылады. Педагогпен бірлесіп отырып, балалардың қадам өлшемі әртүрлі деген нәтиже шығарады, сондықтан өлшеуден әртүрлі нәтижелері алынды деген қорытынды жасалады.</p>
--	--	--	--	---	---

		<p>тексеру керектігін айталды: Ұяны немесе қасқа. Ел Ұялы қай тіом, қайсы ел қасқасы (алғашқы) екенін айтып беруді сұрайды. Әр тіом өзінің бойына қарай кілемше алғашы келеді. Педагог ені әртүрлі, бірақ ұяндығы біртегі тіомдар сапына қарай тіктортұрыштар тараталы – 7 дана. – Кілемшелер қалып немесе жұқа лист айтпайды, олар: тап – келірек. – Кілемшелерді ені бойына қалай орналастырамыз? Балаларды алдымен көзбен салыстырып қаруға, содан кейін беттестіру тәсілін қолданады.</p>			
--	--	---	--	--	--

«Үнемді тұтыну»- Мақсаты: Оқушылардың үнем тұралы түсініктерін кеңейту. Ой - өрістерін, тілдік қорын дамыту, Үнемдей білуге ұқыптылыққа тәрбиелеу

«Біртұтас тербие» бағдарламасы күнделікті, апта сайын және ай сайын атқарылатын маңызды шаралардан тұрады. Сол шаралардың бірі «Үнемді тұтыну». Үнемшілдік - әрбіріміздің күнделікті өмірімізде, қоғамымызда және мемлекетімізде даму мен жетістіктің бастауы.

https://www.instagram.com/p/DA6DHq2tCRL/?utm_source=ig_web_copy_link

2 - ұйымдастырылған іс-әрекет

	<p>Сөйлеуді дамыту Әжесін қайсысы жақсы көреді? (Әңгіме) Міндеті: Негізгі ойды дұрыс жеткізе білу, монологты байланыстырып құра білу, әңгімені біртұтас айту Күтілетін нәтиже: Жасайды: әңгіме мазмұнын бірін-бірі жалғастыру арқылы айтады; Түсінеді: әңгіменің мазмұнын, мақал-мәтелдің мағынасын, алғашқы көмектің қажеттілігін; Қолданады: дәрігердің айтқан ақыл кеңесін, дауысты – дауыссыз дыбыстарды ажыратады.</p> <p>Әжесі қайсысы жақсы көреді? әңгімесін мәнерлеп оқу</p> <p>Дидактикалық ойын: «Дауысты дыбыстарды ата». Ойын шарты: Педагог дыбыстарды айтып отырады, балалар дауысты дыбыс кездесе, қолдарын шапалақтайды. Дауыссыз дыбыс кездесе, тыныш отырады.</p>	<p>Қазақ тілі Қасқыр Міндеті: Тілдің грамматикалық құрылымы -Сөздерді жіктеп, тәуелден, септен қолдана білуді, интонациясы бойынша сөйлемдерді (хабарлы, сұраулы, лепті) ажыратып, сөйлегенде қолдана білуді жетілдіру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: Қасқыр – жыртқыш аңдарға жататынын білді. Түсінеді: Ертегіні тыңдап ойын қосты; Қолданады: Бояған кезде қандай түстер керек екенін ажыратты; Сәлем балалар, қоніл күйлерің қалай...? Қасқыр - жыртқыш аң. Басқа атаулары да белгілі: <i>бөрі, ит-құс.</i> Қасқырдың өзге хайуандардан дара, олардың ешқайсысына ұқсамағанын қасиеттері көп. Оның бойындағы осындай ерекше піктерге негізделіп айтылатын аңыздар да жетерлік. Қасқырлардың ішіндегі көк аспан</p>	<p>Математика негіздері Заттарды өлшемі бойынша салыстыру Міндеті: Беттестіру, тұтастыру және жұппен салыстыру тәсілдерін қолдана отырып, заттарды салыстыру Күтілетін нәтижелер: менгереді: заттарды салыстырады, заттардың өлшеміні сипаттайтын сөздерді айтады: үлкен, кішкентай, орташа, негізгі түстерді атауды; сипаттамаларына сәйкес жіктеуді; түсінеді: заттарды өлшемі бойынша қалай салыстыруға болатынын; қолданады: заттарды көзбен көру арқылы салыстыруды, заттардың белгілерін анықтауды. Ойындық жағдаят. Әлия (қуыршақ) түрлі түсті 3 шарф әкелді. Педагог лепталарды немесе түрлі түсті кесінділерді көрсетеді. Кіші топтың қыздары қай шарфтың ұзынырақ екенін біле алмады: қызыл, ақ немесе</p>	<p>Қоршаған әлеммен таныстыру Жеті ата Міндеті: - «Жеті ата» туралы түсінік беру Күтілетін нәтиже: орындайды: Жеті ата ұлағатты ұлттық ұғым екенін айту жасайды: Өз ұрпағына жеті атасын үйрету қолданады: жеті атасының есімдерін жатқа біледі Қазақ халқында туған-туыстардың жалғасуын ерекше атаумен ескізген. Ол «Жеті ата» деп аталады. Қазақ халқы туыстық жалғасу естелігін болашақ ұрпақ үшін сақтауға тырысты. Ол не үшін қажет болды? Ойкені кейінірек бұл ақпаратты балаларына, немерелеріне, шөберелеріне жеткізу үшін олардың атын, тегін арнайы дәптерге жазуды шешті. Бұл жақшалар</p>	
--	--	--	---	--	--

		<p>Түстес келетіндері мен ақ қасқырлар аса киелі хақуан болып есептеледі. Олардың адамдарға көрінуі де сирек.</p> <p>Қасқырлар да үй иттері секілді үрсіт, арсылдайды, қыпқылдайды, қыңсылайды, ырғидайды және мыңарқалы. Әсіресе, олар қатты ұлиды. Қасқырлар бір-бірімен байланысу үшін дауыс шығарудан бөлек әр түрлі дене қимылдарын да жасайды.</p> <p>Қасқырлар еттен қатар жеміс-жидектерді де жейді. Сонымен қатар олар кіпкене жәндіктермен, шұбаршаштармен және өлкенелермен қоректенеді.</p> <p>Аңшылардың ұйымдас аудақтығымен – қасқыр. Мал шаруашылығымен шұғылданаатын елдің олай етпеуі мүмкін емес.</p> <p>Кейбірреулер оның атын «қаз» (дұшпан) және «қыр» (ақта), яғни «дада дұшпаны» деген екі сөздің мағынасын берсін деп жорамалдайды.</p> <p>Қасқырдың баласын <i>бәтирдік</i> дейді. Олар апатта өмір сүреді. Жорығын дада кетіп дада тышқандарын аудап жейді.</p> <p>«Қасқыр мен жеті іяқ» ертегісін айту</p>	<p>жасыл. Оларға көмектесейік. Баладар салыстыру тәсілдерін ұсынады. Ел аялымен оны «көбіен» салыстырады, бірінші екеуден, одан соң үшеуін бірге салыстырады. Олар: қызыл шарф ақ шарфқа қарағанда ұзынырақ, жасыл шарф ақ шарфқа қарағанда қысқарау. Педогог көзбен салыстырудан шыққан нәтижелерді тексеруді ұсынады. Баладар шарф ұзындықтарын салыстыру бойынша жасалған тәжірибелік жұмыстарға қатысады. – Оларды салыстыру үшін осылай қоюға бола ма? (Беттестірудің қате үлгісін көрсетеді). Баладар тыңдайды және жауап береді, оларды бір-біріне беттестіру керек екенін айтады. – Олардың бір жақ ұштарын бір-біріне сәйкес келуі керек. – Заттардың ұзындығын өлшеудің, оларды салыстырудың басқа қандай тәсілдері бар? Беттестіру тәсіл қолданылады. Педолог шарфтардың бір жақ ұштарының сәйкес келуін бақылайды. Педолог заттардың ұзындығын шартты өлшеудің көмегімен өлшеуге болатынын хабарлайды. Шартты өлшеудің ретінде қарап кескіштерін ұсынады. Баладар шарфтан ұзындығын шартты өлшеудің көмегімен өлшеп, нәтижелерін айтады. қызыл шарф ақ шарфқа қарағанда ұзынырақ, жасыл шарф ақ шарфқа қарағанда қысқа.</p>	<p>«Тектік шежіре» деп атады. Сөйтіп, көп жылдар, тіпті ғасырлар бойы ұрпақ жалында коптеген туыстар туралы мәліметтер сақталды. Әр адам жеті атасын білуі шарт. – Сонымен, «жеті ата» деген не? Кім біледі? – «Жеті ата» дегеніміз – біздің ата-бабаларымыз, біз олардан тараған ұрпақтық. – Бала өзінен бастап әкесі, атасы, бабасы т.б. жеті атасының нақтылы есімдерін кішкентайынан жаттап өседі. Бұлардан тараған ұрпақтар бір атаның балалары саналады. Ал екінші жағынан бааладан тарайтын ұрпақ әкесінен төмен қарай жалғаса береді. Біздің қым қымын тарайтынмызды білу үшін, досымыз Ер Төстік ойын алып келінгі. «Жеті атағы жинау» ойыны. Сергіту сәті. 1-ойын- тапсырма. «Кіміз үй құрастыру» ойыны. 2-ойын-тапсырма. «Пидрларды тілсіз жеті ата атаулары жазылған сурет-кестімен сәйкестендіру» ойыны (QR-код арқылы қосымшаны жүктеу). 1. Жеті ата 2. Түп ата 3. Тек ата 4. Баба 5. Арғы ата 6. Ата 7. Әке Бала өзінен бастап әкесі, атасы, арғы атасы, бабасы, тек атасы, түп атасы және жетінші атасының нақтылы</p>
--	--	---	---	--

			есімдерін кішкентайынан жаттап оседі. Бұлардан тараған ұрпақтар бір атағын бабалары саналады. Ал екінші жағынан бадалан тарайтын ұрпақ әкелен төмен қарай жалғаса береді. Ер Төстіктің найымдауы: «Жеті атадан тараған ұрпақ жеті руды елге айналады»	
--	--	--	---	--

Үлкен үзіліс: «Күй күмбірі» «Әке толғауы» Асылбек Есенев
Мақсаты: Түрліше сипаттағы музыкашы сүйсіне тыңдап, таны білуге ынтасын арттыру

3 - ұйымдастырылған іс-әрекет

<p>Көрсету Әдебиет Әдептілік әлемі Міндеті: Әлеуметі мәнерлен жапқа айтуға үйрену. Байланыстарын сойлау дәлтілісін жетілдіру. Әлеуметтік, сыпайылыққа тәрбиелеу Күтілетін нәтижелер: Дәстүрлі: өлеңі</p>	<p>Сөйлеуді дамыту Әжесін қайғысы жақсы көреді? (Әміне) Міндеті: - әңгімелесушінің мұнығы тыңдап, сұрақтарды дұрыс қоюға және қойылған сұрақтарға қысқаша немесе толық жауап беруге баулу Күтілетін нәтиже: Дәстүрлі: әңгімелесушінің біріні-бірі жалғастыру арқылы айтады. Түсінеді: әңгіменің маңызын.</p>	<p>Музыка Біздің рәміздер Міндеті: Әліпін сипаттап қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау Күтілетін нәтижелер: Дәстүрлі: әңгімелесушінің біріні-бірі жалғастыру арқылы айтады. Түсінеді: кіріспе музыкадан кейін ән айтуды бастау.</p>	<p>Шығармашылық бейнелеу әрекеті (сурет салу, жаныңды мүсіндеу, құрастыру) Ертегілері Ас Міндеті: - ертегі жөнісі бойынша сурет салуға үйрену - Мүсіндеудің әртүрлі әдістерін қолдану; құрамындық (жеке бөліктерден) және мүсіндік негізгі бөліктерді тұтастай кесектен жасау - Сюжеттік жаныңды та заттардың өмісіне қарай арқылы жаның, әртүрлі</p>
<p>Көрнекі Міндеті: Балаларға көлік туралы түсінік беру. Көліктерді топтастырып білуге үйрену Күтілетін нәтиже: • көлік түрлерін ажыратуға, олардың атқаратын қызметі туралы әңгімелесуге арналған талпынғандарды орын айтты/жасайды: • орт солдартын машина, желік жәрдем, құлақаруша машиналардың арнайы көлік түріне жататынын; көлік түрлерінің қажеттілігін түсінеді;</p>			

	<p>*көліктердің қызмет сапасы туралы алған білімдерін күнделікті өмірде қолданады.</p> <p>тактада тұйеге, атқа мінген адамдар, ат жегілген арба, жүк тиеген өгіздер суреттері көрсетіледі. «Сұрақ-жауап» әдісі арқылы ертедегі көлік түрлері туралы әңгіме жүргізіледі. Арба мен машиненің ұқсастығы мен айырмашылығын айтады. – Ертеде адамдар алыс жерлерге көзді ашып-жұмғанша жеткізетін көліктерді аңсаған, оны қай ертегіден байқауға болады? Интербелсенді тактадан «Ер Төстік» ертегісіндегі кейіпкер – Желаяқтың бейнесі шығады. Машиненің әр бөлшегінің қызметін әңгімелейді, мысалы, машина шамы жолды көрсетеді, машиненің дөңгелегі айналып, машина жүреді, айнадан артқы жол қозғалысын көреді, руль машинені керекті бағытқа бұру үшін, орындық жүргізушінің жайлы отырып, машинені басқаруға қажет, тепкішек тоқтату үшін не қозғалту үшін, автомобиль корпусы, жүксалғыш т.б. – Балалар, сендер қала көшелерінен қандай көлік түрлерін көрдіңдер? Интербелсенді тактадан автобус, трамвай, троллейбус, метро пойыздары көрсетіледі. – Бұл көліктердің ортақ атауы қандай? – Тасымалдаушы, жолаушы көліктері. Педагог балаларды жол белгілері орналасқан үстелдің жағына шақырып, әр көлікке арналған аялдама белгілерін әңгімелейді. – «Велосипед» белгісі нені білдіреді? – «Велосипедке арналған жол» белгісін білдіреді. – Велосипед жолымен таны қандай көліктер жүре алады? – Гидроскутер, электрсамокат, сигвей көліктері жүре алады. «Автомобиль құрастыр» ойыны</p>	<p>мәнерлеп жатқа оқиды;</p> <p>Түсінеді: өлең – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсінеді;</p> <p>Қолданады: ересектермен, достарымен өзара қарым-қатынас жасай алады</p> <p>Балаларға көңілді амандасуды ұсынады. – Әдемі күліп, әркім өзінің атын айтып амандасындар. Өзін таныстырған бала ерекше амандасып, әртістеріне басын неді. Балалар қол шапалақтап, бір-бірін құрметтейді. – Балалар, амандасудың өзі де әдептілікке жататынын ұмытпайық. – «Әдептілік» деген сөзді қалай түсінесіңдер? – «Әдептілік» деп үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу, тазалықты сүю, достарын ренжітпей ойнау, қиын кезде көмектесуді айтамыз. – Бүгін біз ақын Ермек Өтетілеуұлының «Әдептілік әлемі» өлеңімен танысамыз. Өлең – әдеби жанрдың бір түрі екенін естеріне түсіру. Өлең сөз адамның жан тебіренісін әсерлі етіп жеткізеді. Айрықша</p>	<p>мақал-мәтелдің мағынасын, алғашқы көмектің қажеттілігін;</p> <p>Қолданады: дәрігердің айтқан ақыл кеңесін, дауысты – дауыссыз дыбыстарды ажыратады.</p> <p>Мақал-мәтелдерді қайталау.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Анаға бала алтыннан да қымбат. 2. Жаны саудың – тәні сау. 3. Ата – балаға сыншы. 4. Ата – бәйтерек, <p>Бала – жапырақ</p>	<p>Қолданады: халық биін және мәнерлі қимылдарды орындайды, қазақтың ұлттық аспаптарында ойнайды.</p> <p>Музыка тыңдау: «Қазақстан жалауы» (Д. Омаров) Ән айту: «Тәуелсіздік таңы» (А. Шырынбекова) «Жомарт елім» (И. Нүсіпбаев) Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Жаса, Қазақстан» (үнтаспада) «Көңілді балалар» литва халық әуені (оңдеген Т. Ломова) Билер: «Қара бала» биі («Билеп үйренейік» жинағынан) Музыкалық аспапта ойнау: «Илияй» к.х.э. (оңд. Б. Дәлденбай)</p>	<p>зағтардың бөліктерінің пішінін, олардың құрылымын, пропорцияларын беру</p> <p>- Сюжеттік композициялар жасау, оларды сәнді бөлшектермен толықтыру, жеке және топпен бірлесіп жасау, онда міндеттерді келісіп атқару</p> <p>Топтық жұмыс</p>
--	--	--	---	--	---

		сөзімдерді ұйқас сөздермен суреттейді. Педагог «Әдептілік әлемі» өлеңін оқып береді		
--	--	---	--	--

Қауіпсіздік сабағы: «ҰЙЫМДАСТЫРЫЛҒАН ІС-ӘРЕКЕТ КЕЗІНДЕГІ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ ЕРЕЖЕЛЕРІ»

<p>Педагог ережелердің иллюстрацияларын пайдаланып, негізгі ережелерді түсіндіреді: Педагогті тыңдау және тапсырмаларды орындау: педагог сөйлеген кезде, оны тыңдау және оның нұсқауларын орындаудың маңыздылығы. Топта/сыныпта жүгірмеу: тек сыртта немесе спорт алаңында жүгіруге болады. Басқалардың заттарын рұқсатсыз алмау: достарының жеке заттарына құрметпен қарау. Ұйымдастырылған іс-әрекет кезінде айқайламау: басқа балаларға кедергі келтірмеу үшін жай және сабырлы сөйлеу. Мейірімді және құрметті болу. Үстел үстіндегі тәртіпті сақтау: заттарды/құралдарды өз орнына қою және тазалықты сақтау. Ұйымдастырылған іс-әрекет қорытындыларын шығару. Тәртіп (қауіпсіздік) ережелерін қайталау.</p>	<p>Пайдалы сілтемелер: https://youtu.be/UMVKB4sqULE?s=i=eXG4pVrj6lVX9uBh https://orken-institutv.kz/ru/telefon-y-gorvachih-linij</p> 		
---	--	--	---

4 - ұйымдастырылған іс-әрекет

<p>Дене тәрбиесі Ғарышқа саяхат Міндеті: екі тізенің арасына қанша аяқты қысып алып, түзу бағытта (арақашықтығы 6 метр) қос аяқпен секіру Күтілетін нәтижелер: Жасайды: екі тізенің арасына қанша аяқты қысып алып, түзу бағытта (арақашықтығы 6 метр) қос аяқпен секіру Түсінеді: заттарды аттап жүруді Қолданады: доптарды заттар арасынан домалатады</p>	<p>Музыка Жомарт өлкем Міндеті: -Музыкалық шығармалардың жазбаларын ажыратуға (ән, күй, марш, би) үйрету Күтілетін нәтижелер: Жасайды: шығарманы тыңдайды, синағтайды; әнін дыбысталуын тембрі бойынша ажыратады, ән орындайды. Түсінеді: музыкаға сәйкес қимылдар орындау. Қолданады: музыкалық аспаптарда жеке және топпен ойнайды, ойынға қатысады.</p>	<p>Дене тәрбиесі Жігіттер сайысы Міндеті: оң және сол аяқты алмастырып, заттардың арасымен секіру Күтілетін нәтижелер: Жасайды: оң және сол аяқты алмастырып, заттардың арасымен секіру Түсінеді: заттарды аттап жүруді Қолданады: доптарды заттар арасынан домалатады Арақашықтығы 70 см заттардың арасымен оң және сол аяқпен кезекпен секіруді жетілдіру. (3</p>	<p>Қазақ тілі Түлкі Міндеті: Байланыстырып сойлеу. -Өз бетінше қарым-қатынас жасауға, әңгімелесуге, әңгімелесушінің сөзін мұқият тыңдауға, сұрақтарды дұрыс қоюға, оған қысқа және толық нақты жауап беруге баулу. Күтілетін нәтиже: Жасайды: түлкі – жыртқыш аңдарға жататынын білді, қу.</p>	<p>Дене тәрбиесі Керуен Міндеті: бір аяқпен және қос аяқпен құрсаудан құрсауға секіру Күтілетін нәтижелер: Жасайды: Күтілетін нәтижелер: Жасайды: оң және сол аяқты алмастырып, заттардың арасымен секіру Түсінеді: заттарды аттап жүруді Қолданады: доптарды заттар арасынан домалатады «Классиктер»: бір құрсаудан екінші құрсауға бір және екі аяқпен секірулерін жетілдіру. Нұсқау: аяқтарының ұшымен жүлкі серпілу: жерді табанымен толық</p>
---	--	--	---	---

	<p>екі тізенің арасына қапшықты қысып алып, түзу бағытта (арақашықтығы 6 метр) қос аяқпен секіру</p>	<p>Музыка тыңдау: «Туған ел» (Л. Хамиди) Ән айту: «Жомарт елім» (И. Нүсіпбаев) «Астана» (А. Досмағанбет) Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Жаса, Қазақстан» (үнтаспада) «Көңілді балалар» литва халық әуені (оңдеген Т. Ломова) Билер: «Қара бала» биі («Билеп үйренейік» жинағынан) «Асатаяқ биі» (қыздар) («Билеп үйренейік» жинағынан) Ойындар, хороводтар: «Ноталарды орналастыр» («Дидактикалық ойындар» жинағынан) Музыкалық аспапта ойнау: «Илигай» қ.х.э. (оңд. Б. Дәлденбай)</p>	<p>рет) Қимыл-қозғалыс ойыны: «Еденде тұрып қалма». (4 рет) Ұстаушы бала таңдалады. Қалған балалар биіктігі 30 см заттардың үстінде тұрады. Балалар секіріп түсіп, зал ішінде жүгіріп жүреді. Педагогтің: «Ұста!» деген бұйрығы бойынша орындарына жүгіреді. Ұстаушы бала секіріп орындарына шыға алмаған балаларды ұстайды. Ұсталған балалар бір шетте отырады</p>	<p>айлакер екенін білді; Түсінеді: Ертегінің әрбір кейіпкерлерін сомдады; Қолданады Ертегіні тыңдап ойын қосты, мақал-мәтелді жаттады, жұмбақты шешті; 1. Амандасу. - Сәлем балалар, көңіл күйлерің қалай...? -Сіздерге қазір жұмбақ жасырамын. Жауабын тапсаңыздар бүгінгі біздің аңдар саяхатын жалғастырамыз әрі қарай қандай аңмен танысатынымызды табасыздар. <i>Әлі иіспек, өзі кү.</i> <i>Жүрген жері айдай-шү.</i> Ол не? (ТҮЛКІ). Түлкі - ең ажарлы жыртқыш аңдардың бірі. Терісінің реңі қызғылт сары, құйрығы ұзын әрі жүндес, тұмсығы ұзын әрі жіңішке, ал көздерінен ақыл әрі айлакерлік аңғарылады. Түлкі кішкентай ит шамалас. Жирен аяғының реңі шіпшікіл түстен сұр түске дейін кездеседі. Сол түстік жақта мекендейтін түлкілердің терісі қызғылт түсті, қыр далада мекендейтін түлкілердің терісі сұр және сары түстес. Терісі кара түсті түлкілер де болады. Қара сұр түлкі терісі ең әдемі болып саналады. Сол себептен кара сұр түсті түлкілерді</p>	<p>баспайды. (3 рет)</p>
--	--	---	---	--	--------------------------

				<p>бұрыннан бері фермаларда өсіреді. Түлкі – тамаша аңшы. Байқампаздық пен зеректілікпен қатар, түлкінің есте сақтау, ніе сезу қабілеті күшті және ол саяқ құлақ.</p> <p>Ата-бабаларымыз көшпені мал шаруашылығымен өте ерте заманнан бері айналысып келген.</p> <p>Соң бағзы замандардан бері халық шеберлері мал мен аңның терісін, жүнін, мүйізін, сүйегін, тұяғын, құйрық-жалынын үлкен шеберлікпен ұқсатып, олардан киім-кешек, қару-жарық, ат әбзелдерін, ыдыс-аяқ, тағы басқа толып жатқан тұрмысқа қажетті бұйымдар жасаған. Әрбір іске әр түрлі терілер пайдаланылған.</p> <p>Түлкінің күнін ЖӘУДІР деп атайды. Әуелде олардың терісін түсі қошыр және күшіктерге ұқсайды, бірақ бір ерекшелігі – күйрегінің ұшы ақ түсті болып келеді.</p> <p>Терісі бағалы аң, әсіресе, қарабұрылт. Түлкінің терісі жоңғары бағаланатын. Оның терісінен бас киім, тон тігеді.</p> <p>2. Көсенке театры.</p> <p>Сахнадау. Рольдеріне бөліп, кейіпкерлердің мінсіз-құлдан соңдау.</p>
--	--	--	--	---

				Алдымен, тәрбиеші немесе маман ертегіні интонациямен, дауыс ыргағымен балаларға оқып береді.	
Серуенге дайындық	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.
Серуен	<p>Күзгі желді бақылау Мақсаты: балаларды табиғат құбылыстары, желдің соғуын, желдің бағытын, жылдамдығын бақылауға ажырата білуге үйрету. Тәрбиеші балалармен қай жақтан жел соғып тұрғанын бақылайды. Күндіз аспанда қалықтап бара жатқан бұлттарды бақылау. Жапырақтардың желден сыбырлағанын тыңдау. Қағаздан жасаған таспа(лента), неге сыбырлайды? (соққан желден қозғалып сылдырлайды). Жерге түскен жапырақтарды жоғары қарай лақтырып бақылау. Балалармен желді күні бұлттардың қозғалысын бақылауға болады. Желдің қатты соғуын анықтау үшін олармен ойын ойнатамыз айнадма (вертушка), желбіреушіппен. Жеке жұмыс: Көркем сөз: - Бұлт-ау көкпен төпесің. Қайдан көшіп келесің. - Мұхит үрлессе, желемін!</p>	<p>Гүлзарларды бақылау Мақсаты: Гүлдер туралы білімдерін бекіту, гүлдерді ажырата білуге. Олардың осетіні, қурайтыны туралы түсінік қалыптастыру. Бақылау Күн жылы болып, күн сәулесі көп жылуын шашып және су құйылып тұрғанда гүлзарларда өсімдіктер жақсы өсіп, гүлдейді. Күзде күн суып, күн қысқарып, жер дымқыл тартып, бірақ жылу аз болып гүлдер солып, олардың орнына ұрықтар пайда болады, ол ұрықтардан көктемде жаңа өсімдік шығады. Жеке жұмыс Такпак: Гүл өсірем үйге Су құямын күлге Гүл күткенді біледі Бойын сылап сүйеді Күнде гүлін ашады Жұпарын маған шашады Ө.Тұрманжанов Кимыл – қозғалыс ойын «Мысық пен торғайлар». Мақсаты: жүруге, жүгіруге, шапшаңдыққа үйрету. Еңбек алаңында жұмыс істеу: Гүл ұрықтарын сіркітке қорашпасына жинау.</p>	<p>Күзгі жәндіктерді бақылау Мақсаты: күздегі жәндіктердің жүріс-тұрыстарын жүйелі түрде бақылауды қалыптастыру. Бақылау: шоп үстінде секіріп жүрген шегіртке қайда кетті? Қанқыз неге көрінбейді? Неге қоныздар мен көбелектер көрінбейді? (олар тығылып қалды). Кімнен немесе неден тығылып қалды? (оларға суық болды) Олар қайда тығылды? (ағаштардың дінгектер жырығына, үйлердің тесіктеріне) Онда олар не істейді? (ұйықтайды). Жәндіктер тығылған жерлерді табу және олар қыстың қатты суығында өліп қалмас үшін не істеуге болады? (ағаштың қабығына, түскен жапырақтарды астынан). Жерден құрғақ жапырақтарды жинап және оны себу Жеке жұмыс: Көркем сөз: «Көбелек» Көбелек –ау, көбелек! Әлемің керемет Гүлге келіп қона ғой Өзің де гүл бола ғой. Қозғалмалы ойын: «Инектің әні» Мақсаты: сөздерді байланыстыра сөйлеуге, ырақты, кимыл-</p>	<p>Маусымдық өзгерістерді бақылау Мақсаты: маусымдық өзгерістер туралы білімдерін бекіту. Жазда күн ыстық, ал күзде таңертең күн салқын болып, түсте ыстық болады. Адамдар қысқа дайындалады. Құстар жылы жаққа ұшады. Жеке жұмыс: Такпак: Күзде жауын. Бұлт. Тұман Сары жапырақ жауады. Сары құйын ұйтқыған Сапырады ауаны Тапталалды табанға Судыр- судыр жапырақ Өрттей сары бояуға Мадьян аңдан атырап. М. Әлімбаев Қозғалмалы ойын: «Үнақтар». Мақсаты: Шапшаңдыққа, достыққа тәрбиелеу. Алаңдағы еңбек: құстарға жемсағзын жасау. Еркін ойындар Мақсаты: баланың жан-жақты дамуына әсер ету</p>	<p>Жаңбырды бақылау Мақсаты: Тірі және өлі табиғат арасындағы өзгерістерді бақылауды жалғастыру. Жазда жаңбыр қатты жауады бірақ қысқа және жылы болады. Ал күзде жаңбыр жиі жауып, суық боп келеді. Бұл кезде адамдар қолшатырдың астында тығылса, құстар ұяларына, ағаштың жапырағының астына жасырынады. Жаңбырлы күнді терезелен бақылау. Жаңбырдың терезені тартылғаннан тындап, тамшылардың терезе келіп түсіп аққанын таманалау. Жолдарда қандай шалшық сулар пайда болғанын көру. Бүгін ауа-райы қандай? (Жаңбырлы, күн бұлыңғыр), Жаңбыр жиі жауып, күн суып, сіркіреп, жерде шалшық сулар пайда болды. Жаңбырлы күнде жерді бақылау: ол қап қара, жабысқақ, сулы. Адамдардың киімдеріне көңіл бөлейік: (жауын өткізбейтін плащ, резенке етік, қолдарына қол шатыр ұстаған). Адамдар неге осылай киінген? Жеке жұмыс Такпак Жаңбыр, жаңбыр, жауа бер! Сенен бақша, бау өнер Жадырасын туган жер Күміс мөншақтама бер Қозғалмалы ойын: «Соқыр теке қонырауымен»</p>

	<p>Жел үрлесе желемін! Кимыл – козгалыс ойын «Үшактар».</p> <p>Максаты: әр-түрлі бағытта жүгіріп жүруге үйрету, бір-бірін қағып сокпай жүруге үйрету. Белгі бойынша жүріп тоқтауға жатықтыру.</p> <p>Алаңдағы еңбек. Екі топқан бөлініп ұшқан жапырақтарды шелек жинау.</p> <p>Еркін ойындар Максаты: баланың жан – жақты дамуына әсер ету</p>	<p>Еркін ойындар Максаты: баланың жан – жақты дамуына әсер ету</p>	<p>козгалыс үйлесімділігін жетілдіру.</p> <p>Еңбек алаңында жұмыс істе</p> <p>Еркін ойындар Максаты: баланың жан – жақты дамуына әсер ету</p>		<p>Максаты: балалардың көңіл күйін көтеру.</p> <p>Алаңдағы еңбек: құстарға жемсалғыш жасау.</p> <p>Еркін ойындар Максаты: баланың жан – жақты дамуына әсер ету</p>
Серуеннен оралу	Киімдерін ретімен шешу. Өз-өзіне қызмет ету.				
Балалармен жеке жұмыс	Раис Дастан Талғатұлы Ертегі оқу. Суретпен жұмыс	Берік Шахнұр Айдынұлы Суретке қарап отырып әңгіме құрастыру	Қылқаламмен жұмыс. Амангелді Ұлжан Айтбекқызы Қылқаламды ұстап суретті бояуға үйрету	Алтай Айзере Сикырлы қарындаштар. Түрлі түсті қарындаштармен сурет бояу, түстердің атауын	Кентай Аяжан Бауыржанқызы Үш бөліктен тұратын суреттерді құрастыру.
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, кимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)*	<p>Кимылды ойын: « Күн мен түн » Максаты: Балаларды ептілікке, жылдамдыққа ажыратуға баулу.</p> <p>Ойын мазмұны: Балалар бірі « Күн», екіншісі « Түн» тобы болып екіге бөлінеді. Олардың бір-бірінен бөлек, өз үйлері болады. Тәрбиешінің көрсетуі бойынша екі команда да жаттығулар жасап тұрады. Тәрбиеші « Күн» деп белгі берген кезде, сол топтың балалары үйіне жеткізбей қуып жетулері керек. Қолға түскен балалар қуушылар қатарына қосылады. Сөйтіп, ойын осылайша алма-кезек жүріп отырады. Көп бала ұстаған команда жеңіске жетеді.</p>	<p>Кимылды ойын: « Көгі-гөк » Максаты: Шапшаңдыққа, ептілікке баулу.</p> <p>Ойын мазмұны: Тақпақ айтып, бір қызды « кемпір» етіп сайлайды. Қалғандары қаз болады. « Кемпір» шетке шығып тұрады, басқа ойыншылар қаздай тітіліп, бірінің соңынан бірі ұстап: Гөк, гөк, көгі гөк, Гөк, гөк, көгі гөк, Гөк, гөк, көгі гөк,-деп қаздың жүрісіне еліктей ақырып оң мен солға шайқалып, « кемпірдің» қасына келеді. Бірінші келген балаға беріп: « Жоғалпаңдар!»-деп тапсырады. Балалар айнала жүріп, қайтадан қаздай тітіліп « кемпір» е» келеді. « Кемпір» Әлгің қайда? Қалды сайда!»-деп сұрайды.</p>	<p>Қаржылық сауаттылық «Дүкен» дидактикалық ойын Максаты: балаларда өзіне деген сенімділікті қалыптастыруға баулу, айналасындағы адамдармен қарым-қатынас жасауға ынталандыру. Еңбекті құрметтеуге тәрбиелеу.</p> <p>Материал: дүкенге арналған атрибуттар: ақша, тауарлардың бағалары, чектер, кокопістер мен жемістердің мүлждары, ойыншықтар.</p> <p>Барысы: 1-нұсқа. Балаларға дүкеннің атауын ойлап табу, дүкенде не сатылатыны және дүкеннің ашылуы туралы жарнама ойластыру ұсынылады. Балалар жарнамалардың суретін салады және ұсынады.</p>	<p>Кимылды ойын: « Шарлармен алмасу » Максаты: Балаларды ептілікке, жылдамдыққа, ажыратуға баулу.</p> <p>Ойын мазмұны: Балалар орындықтарда дөңгеленіп отырады. Тәрбиеші қатар отырған екі балаға бір-бірден шар береді де ары қарай басқаларға ауыстырады (біреуі оңға, біреуі солға ұсынады). Шарлар бір-бірімен екі жақтан кездескенде балалар « Соқтығысты» деген сөзбен оларды соқтықтырады. Оған кейін балалар орындарынан тұрып, дөңгелекті айналап, қарсы жаққа барады.</p>	<p>Кимылды ойын: « Кішкене өзен арқылы » Максаты: Балаларды қырағылыққа, байқампаздыққа үйрету, бірлікке, татулыққа тәрбиелеу</p> <p>Ойынның шарты: Ойынға бір топ (6-8 адамнан) бала тартылады. Алаңда бір-бірінен 1,5-2м қашықтықта екі сызық сызылады. Бұл өзен.</p> <p>Ойнаушылар сызықтың жағында-өзеннің жағасында тұрады. Олар өзеннен анық сызылған дөңгелектер арқылы аяғын суламай, тастан-тасқа секіріп өтуі керек. Дөңгелектердің арасының қашықтығы балалардың оларға бірінен-біріне секіре алатындай болуы керек. Өзеннен қатарынан 2-3 бала өтеді, ал қалғандары тәрбиешімен бірге оларды бақылап тұрады. Секіре алмай, аяғын сулап алғандары оны күнге кептіруге кетелі-орындыққа отырады. Кейін олар</p>

		<p>Балалар бәрі бірдей. Әлгің қайда? - Қалды сайда! - деп жауап береді. Олай болса сендердің біріңді алып қаламын, деп « кемпір» балаларға бас салады. Балалар тізбегін жазбай қаша жөнелуі керек. Қолға түскен біреуін « кемпір» қасына алып қала береді. Ойын барлық балаларды түгел ұстап болғанша қайта жалғаса береді.</p>	<p>2-нұсқа. Балаларға белгілі бір купюра беріледі және осы ақшаға дүкеннен қандай да бір тауар сатып алу тапсырылады. Балалар тауарларды таңдайды және бағасын есептейді.</p>	<p>қалғандары орындықтарынан тұрып: « Жүгірдік, жүгірдік...» деп дауыстайды. Балалар өз орындықтарына жүгіріп келіп: « Ол шарды басқа балаларға береді де ойын қайталанады. Бұл ойынды даладағы сазды алаңда өткізуге болады, онда балалар көк шөптің үстінде отырады</p>	<p>ойынға қайтып араласады, тәрбиеші оларды қалай болса да мақтап, жағаның екінші жағына өтуге көмектеседі.</p>
<p>Балалардың үйге қайтуы</p>	<p>Өнегелі 15 минут Ата-аналармен кеңес: «Балалар агрессиясы» Агрессивтілікті емдеу Агрессивтілікті емдеу үшін алдын-алу сияқты әдістер қолайлы. Мұндай типтегі бала үшін тек мейірімді сөздер оның ашуын жоя алады. Мұндай баланы бүлінген деп санаманыз. Егер сіз осылай ойлай бастасаңыз, сізде иеліктен кету, баланы қабылдамау сезімі болуы мүмкін. Ол мұны міндетті түрде сезінеді, ал ең жақын адамдар арасында жалғыздық сезімі баланың өте қиын болуына әкелуі мүмкін. Баланың өзі агрессивтіліктен көп зардап шегеді: ол ата-анасымен жанжалда, достарынан айырылады, үнемі тітіркенуде және жиі қорқынышта өмір сүреді. Мұның бәрі баланы бақытсыз етеді. Мұндай балаға қамқорлық пен жылулық-бұл ең жақсы дәрі. Ол әр сәтте ата-анасының оны жақсы көретінін, бағалайтынын және қабылдайтынын сезінсін. Бала сізге қажет және маңызды екенін көрсін.</p>				

Өнегелі: Негіз